

Svjetsko brodograđevno tržište – prosinac 2018.

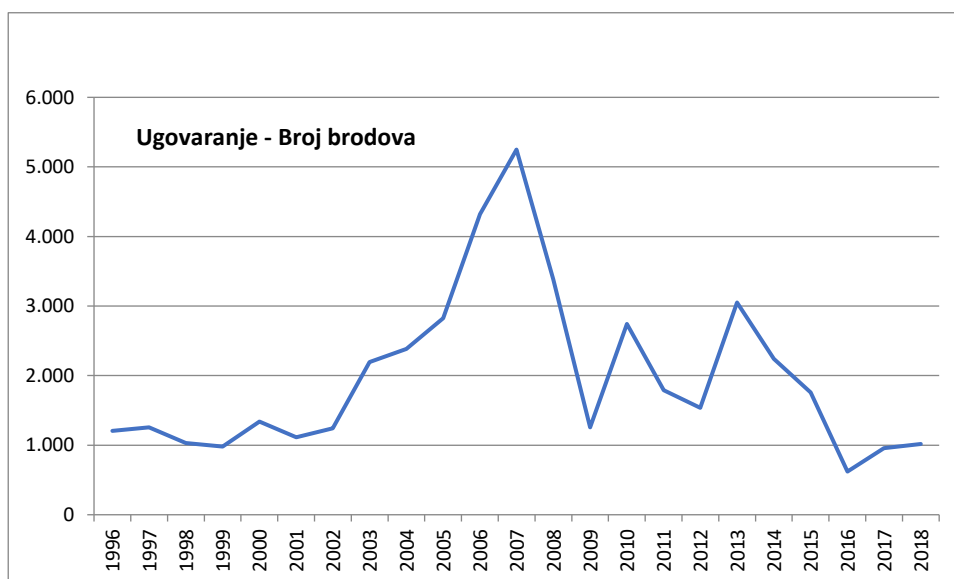
Općenito

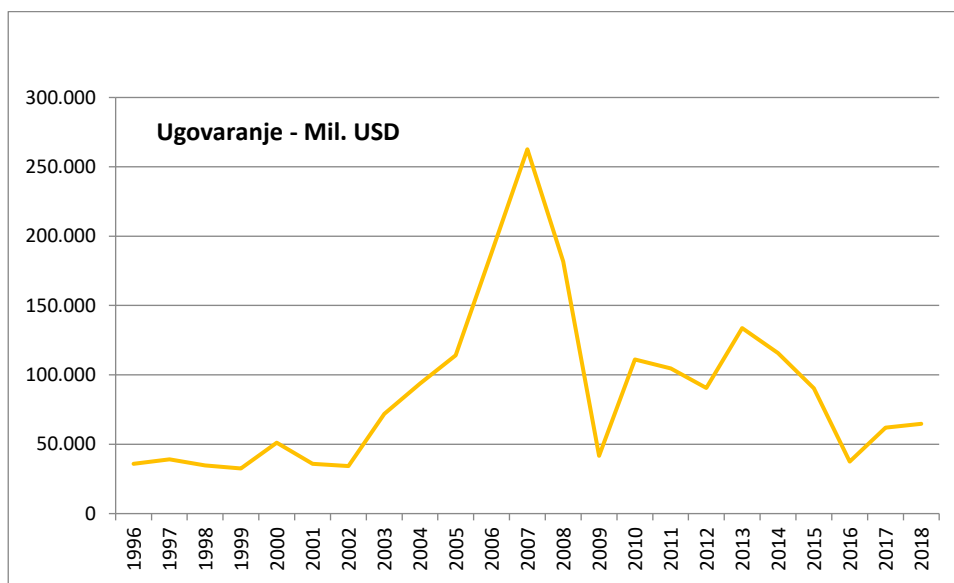
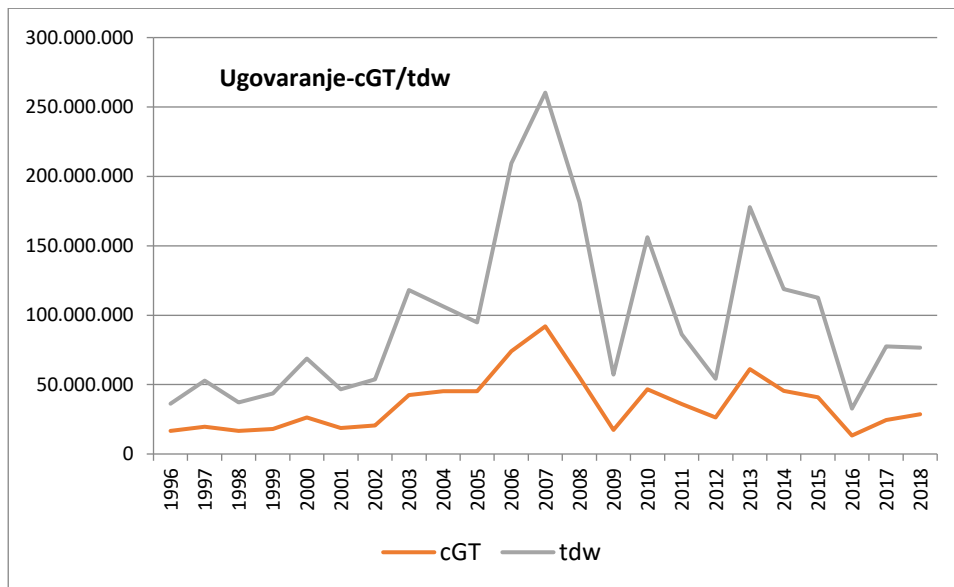
U 2018. godini stanje na tržištu je bilo stabilno, sličnih razina aktivnosti kao i u 2017. godini, s blagim uzlaznim trendovima. Zamjetno je da se u manjem dijelu povećala razina ugovorenih tdw i cgt, kao i vrijednosna razina. Ovakav trend je očekivan, obzirom na aktualna svjetska kretanja (u prometu roba i usluga), dok je razina cijena novogradnji ostala na dosadašnjim razinama, uz očekivano blaži oporavak cijena. Također i razine vozarina pokazuju blaže oporavke.

Novi ugovori

Novi ugovori

	Broj brodova	Mil. cGT	Mil. tdw	Mld. USD
1996	1.204	16,7	36,2	35,9
1997	1.254	19,6	52,8	39,2
1998	1.031	16,5	37,2	34,7
1999	982	17,9	43,6	32,5
2000	1.339	26,4	68,9	51,2
2001	1.113	18,7	46,6	35,8
2002	1.243	20,6	53,8	34,2
2003	2.191	42,5	118,1	71,9
2004	2.385	45,3	106,3	94,1
2005	2.822	45,1	94,8	114,2
2006	4.316	73,9	209,3	187,9
2007	5.244	91,9	260,2	262,9
2008	3.383	55,2	181,4	181,9
2009	1.256	17,3	57,1	41,7
2010	2.739	46,6	156,1	111,0
2011	1.793	36,0	86,3	104,6
2012	1.533	26,2	54,0	90,4
2013	3.051	61,1	177,8	133,9
2014	2.240	45,3	118,8	115,0
2015	1.738	40,5	112,4	90,0
2016	607	13,0	31,8	37,1
2017	955	24,4	77,4	62,0
2018	1.017	28,6	76,6	64,7





Od 1.017 ugovorenih brodova u 2018. godini (28,6 mil. cGT-a; 76,6 mil. tdw, ukupne vrijednosti 64,7 milijardi USD), najviše brodova ugovorila je Kina - 465, J. Koreja je vodeća po količini cGT-a – 13 milijuna cGT, tonama nosivosti – 33,5 mil. tdw, kao i po vrijednosti ugovorenih brodova – 26,5 milijardi USD; za usporedbu hrvatska brodogradilišta su u 2018. godini ugovorila 6 plovnih jedinica, ukupne vrijednosti oko 4,2 milijuna USD.

Od ukupne količine ugovorenog brodovlja u svijetu, u 2018. godini (mjereno u cGT-ima), na **brodove za rasuti teret** odnosi se oko 23,2 %, na **kontejnerske brodove** odnosi se oko 21,3 %, na **tankere** (uključivo tankere za kemikalije, sirovu naftu, naftne produkte) odnosi se oko 17,6 %, na **LNG plinske tankere** oko 16,9 %, na **putničke brodove za krstarenja** oko 7,5 %, na **LPG plinske tankere** oko 3 %, na **offshore brodove** odnosi se oko 2,2 %, te na **RO-RO brodove** oko 1,9 %. Na sve **ostale tipove brodova** odnosi se oko 6,4 %.

Vrijednosno, najviše je bilo ugovoreno **putničkih brodova za krstarenja** – 11,6 milijardi USD, **kontejnerskih brodova** – 10,6 milijardi USD, te **tankera** – 9 milijardi USD.

U 2018. godini, za većinu tipova brodova uočavala se stabilna potražnja, iako na manjim razinama nego u 2017. godini.

Najveći pad količine ugovorenog brodovlja u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu, zabilježen je kod tankera za kemikalije i specijalne terete (- 55 %), ostalih nestandardnih tipova brodova (- 51 %), brodova za hlađeni teret (- 45 %), tankera za sirovu naftu (- 34 %), brodova za rasuti teret (- 23 %), offshore brodova (-17 %), FPSO/FSU brodova (- 9 %), te putničkih brodova (- 5 %). Ostali tipovi brodova bilježe porast količine ugovaranja u rasponu od 16 – 267 %, s tim da je najveći porast kod LNG tankera (+ 267 %).

## Isporuke

U razdoblju od 1990., svjetske isporuke trgovačkih brodova su prolazile kroz različita stanja, no generalno se može reći da su najbolje godine bile od 2010. – 2012. (i to po svim promatranim parametrima), u kojem periodu se isporučivalo prosječno godišnje oko 2.930 brodova, sa oko 158 mil. DWT i 51 milijun cGT.

Za hrvatska brodogradilišta, najbolje godine su bile u razdoblju od 2004. -2007., kada su hrvatska brodogradilišta isporučivala prosječno godišnje 25 brodova, sa oko 856.700 DWT i oko 424.600 cGT. Za usporedbu, u 2018. godini hrvatska brodogradilišta su isporučila ukupno 5 plovnih jedinica s oko 49.000 tdw i 30.000 cGT, dakle oko 6 – 7 % od najboljih godina.

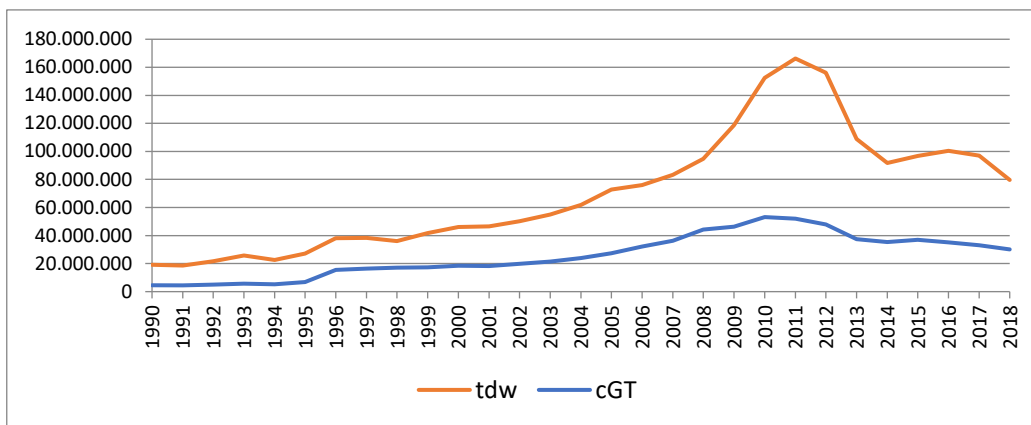
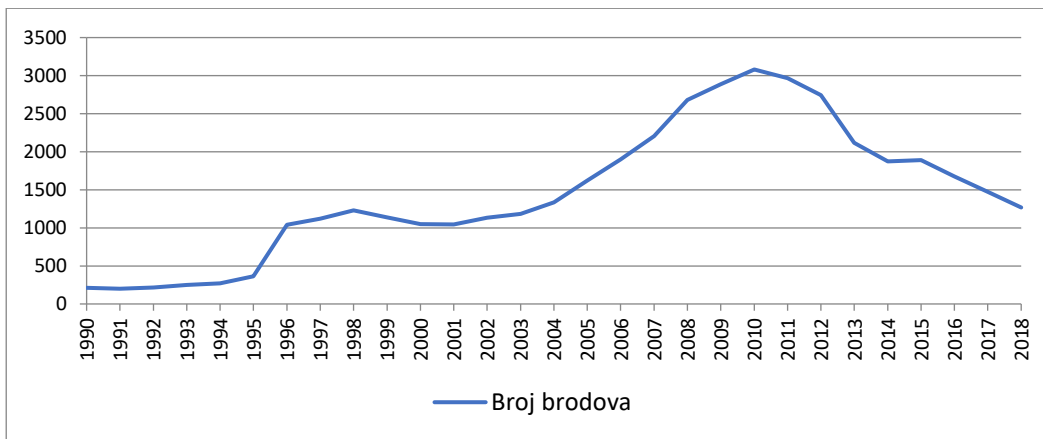
U svjetskim razmjerima, od 2010. godine, zamjetan je padajući trend u količini isporučenih brodova, dok je to u hrvatskom slučaju počelo daleko ranije – od 2007. godine. Prognoze su da će sadašnje stabilno stanje na svjetskom tržištu potrajati i u slijedećim godinama, dakle na razinama od oko 1.500 isporučenih brodova godišnje, s očekivanjima da bi se trendovi mogli poboljšati do maksimalnih 2.000 isporučenih brodova godišnje.

U 2018. godini, isporučeno je ukupno 1.267 brodova, sa oko 79,7 milijuna tdw i oko 30,2 milijuna cGT-a. U odnosu na 2017., po broju brodova u 2018. isporučeno je 86 %, po količini tdw-a 82 %, te po količini cGT-a 91 %. Trend smanjenja količine isporučenih brodova praktično se od 2010. godine nastavlja (s manjim oporavkom u 2015.godini).

Također, u 2018. godini, najveću količinu brodovlja isporučila su kineska brodogradilišta s oko 11,1 milijuna cGT, zatim južnokorejska brodogradilišta s oko 7,7 milijuna cGT, te japanska brodogradilišta s oko 7,5 milijuna cGT. Sva ostala svjetska brodogradilišta su isporučila oko 3,9 milijuna cGT brodovlja.

Isporuke

	Broj brodova	tdw	cGT
1990	214	19.195.216	4.526.802
1991	200	18.590.224	4.467.819
1992	216	21.644.853	5.037.707
1993	248	25.859.066	5.720.785
1994	271	22.479.964	5.329.195
1995	363	27.099.850	6.808.164
1996	1.042	38.119.347	15.573.238
1997	1.119	38.237.703	16.392.537
1998	1.228	36.042.653	17.124.848
1999	1.137	41.818.826	17.290.947
2000	1.048	45.993.249	18.445.369
2001	1.044	46.494.669	18.262.605
2002	1.135	50.220.039	19.918.323
2003	1.183	55.038.546	21.454.015
2004	1.335	61.780.544	23.934.492
2005	1.620	72.694.765	27.365.707
2006	1.899	75.978.500	32.242.784
2007	2.205	83.241.532	36.259.343
2008	2.679	94.780.717	44.254.714
2009	2.886	118.747.288	46.396.156
2010	3.081	152.445.835	53.164.469
2011	2.967	166.259.340	52.022.925
2012	2.745	156.016.733	47.851.798
2013	2.119	108.961.770	37.429.212
2014	1.872	91.685.929	35.297.980
2015	1.892	96.849.358	37.070.192
2016	1.675	100.507.805	35.018.425
2017	1.472	96.978.510	33.066.854
2018	1.267	79.706.984	30.216.011



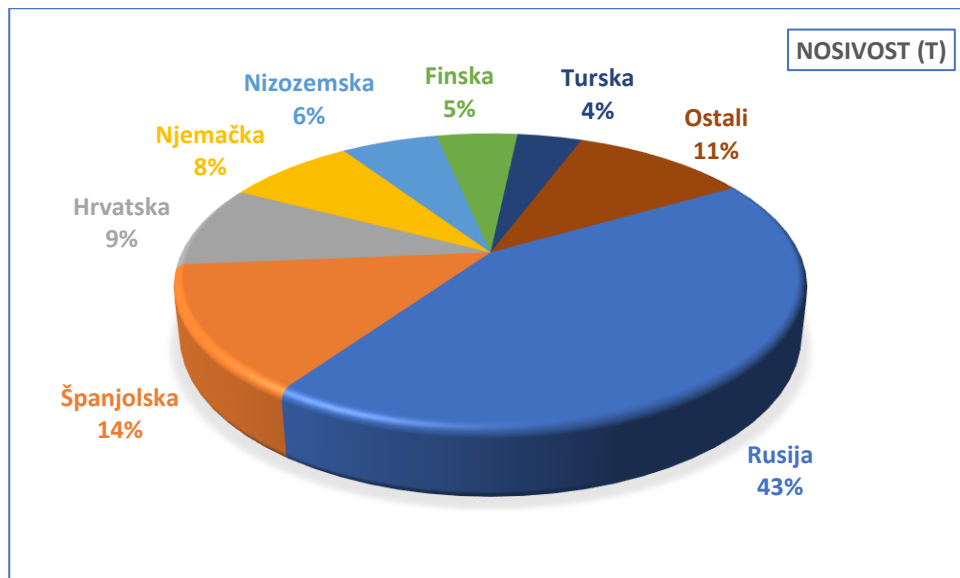
**Svjetska Knjiga narudžbi (Prosinac 2018.)**

R.br.	Zemlja	Nosivost (t)	%
1.	Kina	90.377.501	43,56%
2.	Južna Koreja	60.643.949	29,23%
3.	Japan	44.997.547	21,69%
4.	Filipini	3.768.700	1,82%
5.	Vijetnam	1.683.134	0,81%
6.	Tajvan	1.404.000	0,68%
7.	Rusija	1.222.550	0,59%
8.	Brazil	634.623	0,31%
9.	Španjolska	382.201	0,18%
10.	SAD	246.888	0,12%
11.	Hrvatska	245.659	0,12%
12.	Njemačka	219.037	0,11%
13.	Nizozemska	166.654	0,08%
14.	Finska	142.800	0,07%
15.	Turska	127.316	0,06%
16.	Indonezija	125.981	0,06%
17.	Rumunjska	91.250	0,04%
18.	Bangladeš	69.610	0,03%
19.	Italija	67.600	0,03%
20.	Francuska	67.456	0,03%
21.	Ostali	790.660	0,38%
	UKUPNO	207.475.116	100,00%
	Europa	2.832.679	1,37%

R.br.	Zemlja	Kompenzirana bruto tonaža (cGT)	%
1.	Kina	29.140.566	36,65%
2.	Južna Koreja	20.883.622	26,26%
3.	Japan	13.907.040	17,49%
4.	Italija	3.303.817	4,15%
5.	Njemačka	2.575.260	3,24%
6.	Francuska	1.549.547	1,95%
7.	Finska	1.261.611	1,59%
8.	Filipini	1.023.718	1,29%
9.	Vijetnam	926.405	1,17%
10.	Rusija	595.116	0,75%
11.	Norveška	590.761	0,74%
12.	Tajvan	465.792	0,59%
13.	Hrvatska	374.595	0,47%
14.	Španjolska	373.519	0,47%
15.	Singapur	365.099	0,46%
16.	Nizozemska	339.431	0,43%
17.	Brazil	310.216	0,39%
18.	Turska	260.093	0,33%
19.	SAD	255.832	0,32%
20.	Indonezija	202.703	0,25%
	Ostali	814.153	1,02%
	UKUPNO	79.518.896	100,00%
	Europa	11.601.321	14,59%

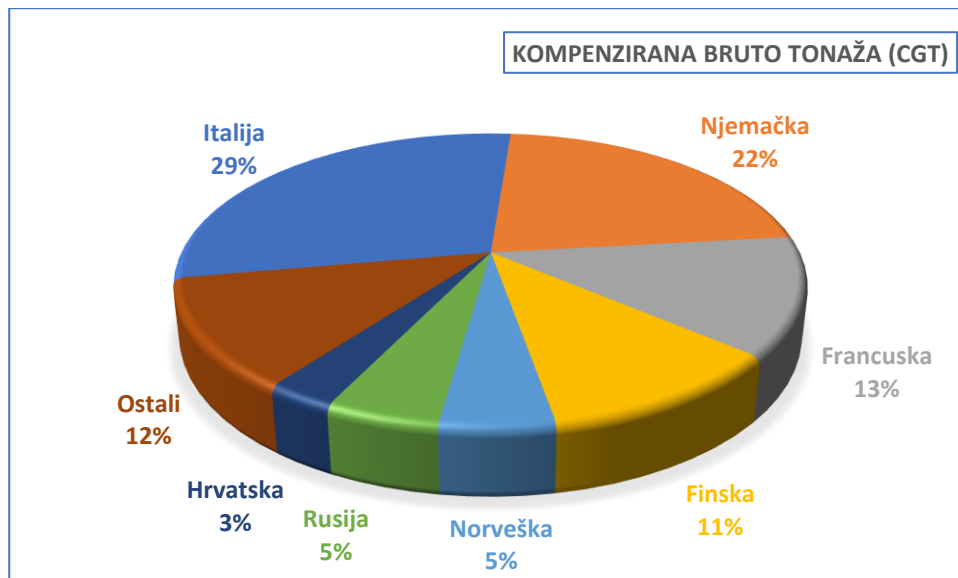
**Europska Knjiga narudžbi (Prosinac 2018.)**

R.br.	Zemlja	Nosivost (t)	%
1.	Rusija	1.222.550	43,16%
2.	Španjolska	382.201	13,49%
3.	Hrvatska	245.659	8,67%
4.	Njemačka	219.037	7,73%
5.	Nizozemska	166.654	5,88%
6.	Finska	142.800	5,04%
7.	Turska	127.316	4,49%
8.	Rumunjska	91.250	3,22%
9.	Italija	67.600	2,39%
10.	Francuska	67.456	2,38%
11.	Norveška	63.675	2,25%
12.	Poljska	31.485	1,11%
13.	Velika Britanija	2.266	0,08%
14.	Bugarska	1.500	0,05%
15.	Grčka	960	0,03%
16.	Ostali	270	0,01%
	UKUPNO	2.832.679	100,00%



Prema podacima za 12.2018., vodeće europske brodograđevne zemlje (mjereno u t nosivosti), Rusija i Španjolska drže 57 % Knjige narudžbi. Dodamo li tome i ostale vodeće zemlje, proizlazi da 7 vodećih zemalja drže oko 89 % tržišta.

R.br.	Zemlja	Kompenzirana bruto tonaža (cGT)	%
1.	Italija	3.303.817	28,48%
2.	Njemačka	2.575.260	22,20%
3.	Francuska	1.549.547	13,36%
4.	Finska	1.261.611	10,87%
5.	Rusija	595.116	5,13%
6.	Norveška	590.761	5,09%
7.	Hrvatska	374.595	3,23%
8.	Španjolska	373.519	3,22%
9.	Nizozemska	339.431	2,93%
10.	Turska	260.093	2,24%
11.	Rumunjska	138.017	1,19%
12.	Poljska	107.292	0,92%
13.	Portugal	70.682	0,61%
14.	Velika Britanija	35.887	0,31%
15.	Grčka	12.720	0,11%
	Ostali	12.973	0,11%
	UKUPNO	11.601.321	100,00%



Prema podacima za 12.2018., vodeće europske brodograđevne zemlje (mjereno u kompenziranoj bruto tonaži – cGT), Italija i Njemačka drže 51 % Knjige narudžbi. Dodamo li tome i ostale vodeće zemlje, proizlazi da 7 vodećih zemalja drže 88 % tržišta. Interesantno je da prvih 5 zemalja (Italija, Njemačka, Francuska, Finska i Norveška) svoj visoki udjel u cGT imaju zbog visokog udjela ugovorenih putničkih brodova za krstarenja (95 % svjetske knjige narudži tih brodova je koncentrirano u europskim brodogradilištima).

S krajem 12.2018. godine u svjetskoj Knjizi narudžbi je bilo ukupno 3.136 brodova, sa 207,5 milijuna tdw i 79,5 milijuna cGT. Vodeća svjetska brodograđevna zemlja je Kina s udjelom od 44 % svjetske Knjige narudžbi (mjereno u tdw), odnosno 37 % (mjereno u cGT), a slijede Južna Koreja sa 29 % (u tdw) i 26 % (u cGT), te Japan s 22 % (mjereno u tdw) i 17 % (mjereno u cGT).

Ukupno europska brodograđevna industrija zauzima 5. mjesto s udjelom od 1,4 % svjetske Knjige narudžbi (mjereno u tdw), dok mjereno u cGT-ima, sa 14,6 % zauzima 4. poziciju, iza Kine, Južne Koreje i Japana.

U svjetskim razmjerima, Hrvatska drži 11. poziciju s udjelom od 0,12 % (mjereno u tdw), odnosno 13. poziciju s udjelom od 0,47 % (mjereno u cGT).

U europskim razmjerima, Hrvatska drži 3. poziciju s udjelom od 8,7 % (mjereno u tdw), odnosno 7. poziciju s 3,2 % (mjereno u cGT).

U svjetskoj Knjizi narudžbi (mjereno u cGT), Uljanik Grupa (Uljanik Brodogradilište + 3.Maj Brodogradilište) je na 73. mjestu, dok je pojedinačno Uljanik Brodogradilište na 83. mjestu, Brodosplit na 123. mjestu, a 3.Maj Brodogradilište na 147. mjestu, dok je Brodotrogir ispao s popisa 150 najvećih svjetskih brodogradilišta. Sva 4 hrvatska brodogradilišta zajedno nalaze se na 60. mjestu.

I nadalje, najveće svjetsko brodogradilište je južnokorejski Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering (DSME, Geoje), koje mjereno u cGT-ima, drži oko 6,9 % Svjetske knjige narudžbi. Najveće europsko brodogradilište je njemački Meyer Werft, Papenburg s oko 2,3 % svjetske Knjige narudžbi.

Najveća svjetska brodograđevna grupacija je južnokorejski Hyundai Heavy Industries (HHI) s oko 13,5 % svjetske Knjige narudžbi, dok je vodeća europska grupacija talijanski Fincantieri s oko 6,5 % svjetske Knjige narudžbi.

U europskoj Knjizi narudžbi (mjereno u cGT), Uljanik Grupa (Uljanik Brodogradilište, 3.Maj Brodogradilište) je na 10. mjestu, a pojedinačno Uljanik Brodogradilište na 11. mjestu, Brodosplit na 18. mjestu, te 3.Maj Brodogradilište na 27. mjestu.

## Brodograđevna tržišta

- Svjetska Knjiga narudžbi je po broju brodova i količina tona nosivosti na podjednakim razinama kao i prije godinu dana
- Količina ugovorenog brodovlja je nešto manja nego 2017.
- Clarksonov Index cijena novogradnji zadržao se na razini od 130, dok je početkom 2018. bio na razini od 125. Unatoč porastu Indexa, trenutne razine su ispod očekivanih, pa se zaključuje da tržište novogradnji stagnira, a kao posljedica stagnacije tržišta stagniraju i cijene novogradnji
- Ukupna količina isporučenog brodovlja je na godišnjoj razini za oko 18 % manja
- Procjenjuje se da će ukupna količina brodovlja koji će otići u rezališta biti na razini od oko 33,9 mil. tdw, s osjetnijim padom u količini tankerskog brodovlja u nekoliko posljednjih mjeseci; zamjetan je trend smanjenja razina cijena
- Južnokorejska Vlada, nastavlja s odobrenjem paketa potpora za mala i srednje velika brodogradilišta
- SAD su odlučile suspendirati odluku o povećanju carina sa 10 na 25 % na uvoz kineskih roba (vrijednost godišnjeg uvoza oko 200 milijardi USD) na 90 dana, kako bi se u direktnim pregovorima s Kinom mogao postići prihvatljivi dogovor za obje strane

## Brodovi za rasuti teret (bulkcarriers)

- Prosječne zarade bulkcarriera su u padu od 12 % na godišnjoj razini, a kao posljedica osjetnijeg pada u studenom 2018.
- Osjetan pad u količini kineskog uvoza rasutog tereta (željezna ruda, ugljen) utječe na pad prosječnih zarada „Capesize“ brodova od oko 33 % na mjesečnoj razini i trenutno se nalazi na razini od 10.890 USD/dan
- Promet rasutih tereta je u porastu od 2,3 % na godišnjoj razini u 2018., dok se isti porast prognozira i za 2019. godinu
- Očekuje se rast flote od 2,8 % u 2018. godini i 2,9 % u 2019. godini
- Flota brodova za rasuti teret u vlasništvu kineskih kompanija je mjereno u t nosivosti, postala veća od japanskih kompanija, odmah iza prve Grčke
- Zarade „Panamax“ brodova su u blažem porastu na tjednoj razini i dosegli su razinu od 13,722 USD/dan, što bi se moglo poboljšati obzirom na oporavak odnosa SAD/Kina

## Tankeri

- Zabilježen je blaži porast vozarina na tržištu tankera za naftne proizvode od oko 10 % na tjednoj razini; na „spot“ tržištu tanker veličine 50.000 tdw je postigao vozarinu od 19,645 USD/dan
- Vozarine za LNG plinske tankere veličine 160.000 m<sup>3</sup> su u većem padu (45 % na tjednoj razini) i sada se kreću na razini od 110,000 USD/dan
- Kineski uvoz sirove nafte je u porastu od 16 % na godišnjoj razini, s rekordnom razinom od 10,5 milijuna bpd
- Nove narudžbe za 7 LNG plinskih tankera, uz već do sada naručenih 62 govore o pojačanoj aktivnosti na tržištu novogradnji ovih brodova
- Zarade VLCC brodova na spot tržištu su u porastu od 35 % na mjesečnoj razini pa se sada kreću na razini od 45,317 USD/dan
- Zemlje proizvođači nafte – OPEC i pridružene zemlje, objavile su smanjenje dnevne proizvodnje nafte na 1,2 milijuna bpd, od početka 2019.
- Kineski uvoz sirove nafte iz Irana je u padu od oko 64 % na godišnjoj razini



- Očekuje se porast potražnje za tankere za prijevoz sirove nafte i to po stopi od 2,2 % u 2018., odnosno 3,6 % u 2019.
- Svjetski promet naftnih produkata rast će po stopi od 2,7 % u 2019., dijelom i kao posljedica nadolazećih IMO 2020 propisa
- Prosječne zarade „Capesize“ brodova su u porastu od 41 % na tjednoj bazi i trenutno se nalaze na razini od 17.075 USD/dan
- Prosječne zarade „VLCC“ tankera su u porastu od 21 % na tjednoj bazi i trenutno se nalaze na razini od 53.121 USD/dan
- Prosječne zarade „Suezmax“ tankera su u porastu od 31 % na tjednoj bazi i trenutno se nalaze na razini od 45.762 USD/dan
- Prosječne zarade „MR“ tankera su u porastu od 26 % na tjednoj bazi i trenutno se nalaze na razini od 17.930 USD/dan, što je najveća razina još od početka 2016. godine

#### Kontejnernski brodovi

- Vozarine za kontejnerske brodove su u padu od 4,2 % na mjesečnoj razini
- Vozarine na spot tržištu su stabilne na Transpacifičkim rutama, no na rutama Azija-Europa, nalaze se u blažem padu
- Svjetski promet konejneriziranih roba rast će po stopi od 4,5 % u 2018., dok se u 2019. očekuje porast od oko 4,4 %, uz realan rizik da se ovakav rast u 2019. ne ostvari
- Rast svjetske flote kontejnerskih brodova u 2018. će biti po stopi od 5,7 %, dok se u 2019. Očekuje usporenje na 3,1 %
- U posljednja dva mjeseca 2018., u rezališta je otišlo 29 brodova (oko 53.000 TEU kapaciteta), što čini oko 56 % ukupno recikliranih kontejnerskih brodova u 2018.

U Svjetskoj floti trgovačkih brodova je s 31.12.2018. bilo ukupno 58.973 brodova s oko 1.889,6 milijuna tdw, dok ukupna flota broji 95.402 brodova, s oko 1.973,8 milijuna tdw; ukupna vrijednost svjetske flote brodova je oko 949,5 milijardi USD.

#### Cijene novih brodova

- Na tržištu **brodova za rasuti teret, prosječne cijene novih brodova** su u odnosu na rujun 2018. na gotovo istim razinama;

Capesize 180.000 tdw – 50,5 m. USD

Panamax 81.000 tdw – 28 m. USD

Handymax 62.000 tdw – 26 m. USD

Handysize 38.000 tdw – 24 m. USD

- Na **tankerskom** tržištu, **prosječne cijene novih brodova** su u odnosu na rujun 2018. u blažem porastu i to u rasponu od 0,2 do 1,6 %;

VLCC 320.000 tdw – 92,5 m. USD

Suezmax 157.000 tdw – 60,5 m. USD

Aframax 115.000 tdw – 48 m. USD

MR tanker 51.000 tdw – 36,5 m.USD

- Na tržištu **LNG tankera i LPG tankera, prosječne cijene novih brodova** su u odnosu na rujun 2018. s na istim razinama;

LNG 174.000 m<sup>3</sup> – 182 m. USD

LPG 82.000 m<sup>3</sup> – 71 m. USD

- Na tržištu specijaliziranih **brodova za prijevoz automobila** („Pure Car Carriers“) kapaciteta 6.500 vozila, **prosječne cijene novih brodova** su u odnosu na rujan 2018. u manjem porastu od +2,1 %;

6.500 CEU – 64 m. USD

- Na tržištu **kontejnerskih brodova**, **prosječne cijene novih brodova** su u odnosu na rujan 2018., u nešto manjem porastu i to za kapacitet broda od 13.000 TEU +0,7 %, a za brodove manjeg kapaciteta (2.750 TEU) za + 1 %;

13.000 TEU – 115 m. USD

2.750 TEU – 35 m. USD

⇒ **Clarksonov Index prosječnih cijena novogradnji** je na razini od 130, a u odnosu na stanje u rujnu 2018., je u manjem porastu + 0,2 %

- **Prosječne cijene brodova za prodaju u rezališta** su krajem prosinca 2018. za tankere bile na razini od **410 USD/t** (pad od 1,2 % u odnosu na 2017.), a za brodove za suhi teret na razini od **415 USD/t** (pad od 2,3 % u odnosu na 2017.)

- **Cijene polovnih tankera** su krajem studenog 2018. u odnosu na kraj studenog 2017. bile u porastu od + 12 %, za **brodove za rasuti teret** u porastu od + 9 % i za **kontejnerske brodove** u odnosu na kolovoz 2018. u padu za - 5 %; ovakvi trendovi ukazuju na uglavnom stabilnu potražnju za polovnim brodovima za standardne tipove (koji, mjereno u tdw, čine oko 89 % svjetske trgovačke flote)

#### Vozarine

- **Prosječne vozarine za brodove za rasuti teret (jednogodišnji najam)** su u 2018. bile u prosječnom porastu od oko 26,3 % u odnosu na prosječne vozarine iz 2017. i kretale su se na razini od 19.146 USD/dan za Capesize (porast od 26,4 %), 13.029 USD/dan za Panamax (porast od 22,2 %), 12.808 USD/dan za Supramax (porast od 30,4 %) i 10.207 USD/dan za Handysize (porast od 26,2 %)

- **Prosječne vozarine za tankere za sirovu naftu (jednogodišnji najam)** su u 2018. bile u padu od oko 15,5 % u odnosu na prosječne vozarine iz 2017. i kretale su se na razini od 22.899 USD/dan za VLCC (310.000 tdw)

- **Prosječne vozarine za tankere za naftne proizvode (jednogodišnji najam)** su u 2018. bile uglavnom u padu u odnosu na prosječne vozarine iz 2017., pa su tako za Panamax tankere (74.000 tdw) bile na razini od 12.962 USD/dan (pad od 0,9 %), MR Handymax tankere (48.000 tdw) 13.120 USD/dan (pad od 0,7 %), te za Handysize tankere (37.000 tdw) 11.572 USD/dan (porast od 1,2 %)

- **Vozarine za tankere za kemikalije (jednogodišnji najam)** (veličine 20.000 tdw, tankovi od nehrđajućeg čelika) su krajem prosinca 2018. stabilne i u odnosu na prosječne vozarine iz 2017. kretale su se na razini od 12.750 USD/dan (pad od 3 %)

- **Vozarine za LPG tankere – jednogodišnji najam** (veličine 84.000 m<sup>3</sup>) su u 2018. bile u porastu u odnosu na prosječne vozarine iz 2017. i kretale su se na razini od 18.326 USD/dan (porast od 22,2 %)

- **Vozarine na „spot“ tržištu za LNG tankere** (veličine 160.000 m<sup>3</sup>) su u 2018. bile u velikom porastu u odnosu na prosječne vozarine iz 2017. i kretale su se na razini od 88.692 USD/dan za brod veličine 160.000 m<sup>3</sup> (rast od 92,6 %), a za brod veličine 145.000 m<sup>3</sup>, na razini od 52.000 USD/dan (rast od 81,8 %);

- **Vozarine za kontejnerske brodove** (veličine 1.000 – 4.400 TEU) su u 2018. bile u porastu u odnosu na prosječne vozarine u 2017. i kretale su se ovisno o veličini broda od 7.500 – 11.100 USD/dan; vozarina za kontejnerski brod kapaciteta 2.000 TEU (brod bez dizalica) je bila na razini od 9.508 USD/dan (porast od 32,9 % u odnosu na 2017.)

- **Vozarine za offshore brodove** (područje rada Sjeverno more) su u 2018. bile u blažem porastu u odnosu na prosječne vozarine u 2017., pa su tako za velike **AHTS** brodove (Anchor handling tug supply vessel) bile na razini od oko 16.917 GBP/dan (2014. prosjek 35.000 GBP/dan, 2015. – 18.000 GBP/dan, 2016. – 16.000 GBP/dan, 2017. – 16.000 GBP/dan), a za velike **PSV** (Platform supply vessel) na razini od 8.604 GBP/dan (2014. prosjek 17.250 GBP/dan, 2015. – 7.600 GBP/dan, 2016. – 5.900 GBP/dan, 2017. – 6.500 GBP/dan); trend pada razine vozarina od 2014. do sredine 2017. je zaustavljen i sada se uočava donekle stabilno tržište, s trendom nešto većeg porasta vozarina na **PSV** tržištu.

Siniša Ostojić, dipl. inž. brodogradnje  
Direktor  
Hrvatska brodogradnja Jadranbrod d.d.

Izvori: Clarkson (Shipping Intelligence Weekly), World Shipyard Monitor (Clarkson), Clarksons SIN, SEA Europe Shipbuilding market monitoring, IHS Fairplay, vlastita istraživanja